

Бор — Кома облику културне делатности дати приоритет

ДРАГАН НИЧИЋ

НЕПОСРЕДНИ ПРОИЗВОЂАЧИ О КУЛТУРИ

*Резултати анкете о култури и културној политици
спроведене у Басену Бор**

Анкета међу непосредним произвођачима Басена Бор, спроведена по методу случајног узорка, имала је за основни циљ успостављање контаката између посленика културе и ширег круга њених финансијера и корисника. Питања која је анкета захватила (која се тичу: начина издвајања средстава за културне активности, начина исказивања захтева радних људи ради састављања програма културних активности, мишљења непосредних произвођача о програму активности Културно-просветне заједнице Општине Бор, ефикасности економског и ширег образовања радника у самоуправној пракси,

оцењивања појединих облика елементарне културе и аматерске и професионалне културне делатности по ширем значају) постављена су без претензије да се захвати целокупност културне проблематике. Тешко да се једном анкетом и могу да захвате сва, чак основна питања културе. Ради се о покушају да се оријентационо сагледа мишљење непосредних произвођача у односу на нека основна збивања у култури и интенције даљег програмирања њеног развоја. Значај анкете је у тежњи да се култура повеже са рад-

* Анкету спровела Културно-просветна заједница Бор у заједници са Басенским одбором синдиката у Бору.

У борској библиотеци

ним организацијама, које представљају њену стварну материјалну основу и чије је учешће у формирању критеријума и вредновању програма културних акција нужно.

Анкетирани су прихватили овакав дијалог са свешћу о његовој неопходности и у пуној мери искористили могућност да искажу своја гледишта. О томе посебно сведочи непостојање дубиозних одговора. Све ово показује да на оваквим облицима испитивања јавног мњења треба и даље радити проширујући квалитативно и квантитативно истраживачку платформу.

Апсолутна већина анкетираних непосредних произвођача (56%) је за непосредно изјашњавање о издавању средстава за културне активности, док се мањи број (34%) определио за доношење одлука о издавању ових средстава на органима управљања (само 10% анкетираних се нису определили). Очигледна је тежња непосредних произвођача да без посредовања форума или представника учествују у креирању културне политике и оцењивању културних активности

и утичу на њихова кретања. У суштини анкетирани у већини сматрају да ће њихов непосредни утицај на креирање културе најцелисходније допринети њиховом уздицању и посебно позитивно утицати на динамику пораста вредности, односно националног дохотка.

На питање о најцелисходнијем начину исказивања захтева о програмима културне делатности, између два означена одговора (по методу вишеструког избора) — „путем слободних разговора о планирању и реализацији културних потреба“ и „путем дискусије о програмима институција које се баве организацијом културе“ — по 43% се определило за обе могућности док се остали анкетирани нису изјаснили (вероватно услед недовољне обавештености). У сваком случају анкетирани непосредни произвођачи су за примену принципа сопственог учествовања у планирању и реализацији културних програма.

Анкета потврђује да се у састављању програма активности Културно-просветне заједнице Општине Бор пошло од проверених искустава. На питање: „Да ли

се слажете са начелним програмом активности Културно-просветне заједнице од августа прошле до августа ове (1969. год.)", 70% анкетираних је одговорило да се слажу, 6% је изразило своју делимичну сагласност са већим делом програма, док се 24% непосредних произвођача није изјаснило.

Програм активности Културно-просветне заједнице Општине Бор ставио је у центар пажње: а) питања културне политике у комуни и конституисања односа, б) питања елементарне културе, в) питања аматерске делатности. Анкета показује да су сва ова питања актуелна за непосредне произвођаче и да су они сагласни да се управо та питања ставе у центар будуће активности Заједнице.

У оквиру питања културне политике и конституисања односа, анкетирани су се изјаснили за сарадњу свих институција које се баве културом и диференцирање задатака кроз узајамне договоре, за поспешивање интеграционих процеса у култури, пре свега програмским остварењима, заједничким смотрама стваралаштва и сличним; за критички став према културним активностима у циљу подизања њиховог квалитета, за научно третирање проблема културе и културног развоја.

Што се тиче елементарне културе непосредни произвођачи се недвосмислено изјашњавају да она треба да заузме једно од првих места у културној политици и да постане основни чинилац утицаја на развој самоуправних односа у условима удружених напора усмерених ка модернизовању производње.

Бор је за релативно кратко време израстао од некадашње рударске касабе у велики и модеран град. У скоријој прошлости се тешко могло наслутити да ће Бор издвајати за културу преко 130 милиона старих динара годишње, односно у непосредној будућности и скоро двоструки износ (с обзиром на програме културног развоја). Изградња дома културе, једног од најмодернијих и највећих објеката у земљи, за који средства издвајају такође непосредни произвођачи, посебан је показатељ материјалног просперитета. Свакако да интензивни просперитет захтева промене и у извесним навикама. Опредељујући се за развој елементарне културе непосредни произвођачи у ствари изражавају захтев за оваквим променама. У одговору на питање „Коме облику елементарне културе дајете

првенство", непосредни произвођачи се највећим делом опредељују за културу понашања на јавним местима. Анкетирани подржавају даљи рад на описмењавању, затим се изјашњавају за организовање акција са специјализованим институцијама по питањима културе исхране, одевања, васпитања деце, итд.

Иако су мишљења непосредних произвођача о облицима културних активности, које најпозитивније утичу на васпитање омладине, углавном подељена (између оних који сматрају да је то делатност професионалних културних институција и оних који се опредељују за аматеризам), ипак се дубљом анализом и допунским разговорима може уочити да анкетирани сматрају да је неопходно водити рачуна не само о пасивно-посматрачком односу према културним вредностима, већ о ангажовању омладине да сама буде учесник у креирању и остваривању свих облика културних активности. Једном речју анкетирани захтевају пуну ангажованост омладине у култури. Анкетирани су за јачање постојећих културно-уметничких друштава, за формирање таквих друштава при школама, за организовање смотри и такмичења на пољу разних видова културне активности, за окупљање младих културних стваралаца (песника, сликара, позоришних радника, итд.) и за организовање њихових сусрета са широким кругом публике и слично.

Једно од последњих питања у анкети показује да су досадашње акције на друштвено-економском и ширем образовању радника у Бору имале позитивне резултате. Међутим, показује се да су даље акције на овом подручју неопходне јер, ипак, 33% анкетираних одговарају да им досадашње друштвено-економско и шире образовање не омогућује, или само делимично омогућује, да буду добри самоуправљачи, док 15% радника не одговара на ово питање.

С обзиром на оно шта овакве анкете могу да пруже у Културно-просветној заједници Општине Бор преовлађује мишљење да слична анкета, која би у наредном периоду захватила најшири круг радника, могу и те како целисходно да послуже као путоказ у програмирањима, вођењу политике културе и спровођењу културних акција и манифестација. Најбитније код оваквих анкета је што доприносе самоуправним договорима у култури.